

מרגליות מפרשת השבוע

במדבר תשפ"ג - דגל יששכר

להארות והערות zeevizen@gmail.com

• מדוע דגל יששכר צבוע שחור דומה לכחול, ואין לו צבע מסוים?

• מדוע דגל יששכר מצוייר עליו שמש וירח, בעוד שציורי שאר השבטים יש להם מקום בתורה?

• מדוע לא מצוייר על דגל יששכר ציור של חמור, שכן כינהו יעקב בברכתו?

איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב, ב).

באתת. סימנין היו לכל נשיא ונשיא, מפה וצבע על כל מפה ומפה כצבע של אבנים טובות שהיו על לבו של אהרן, מהם למדה המלכות להיות עושין מפה וצבע לכל מפה ומפה, כל שבט ושבט נשיא שלו צבע מפה שלו דומה לצבע של אבנו וכו', יששכר ספיר ומפה שלו צבוע שחור דומה לכחול ומצוייר עליו שמש וירח על שם (רברי הימים א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים (במדבר רבה ב, ז).

אין לו זכר בתורה כי אם רמוז בדברי הימים ומבני יששכר וגו', וגם שם לא נזכר שנמשל לשמש וירח. אמנם מצינו בתורה בברכת יעקב, שכינהו יששכר חמר גרם רבץ בין המשפטים (שם יד), ולמה לא נחרת זה על דגלו ואינו מצויר אות זה על המפה שלו, ולמה נבחר צורת חמה ולבנה לצור אותם על המפה שלו, האם רק מפני שבינה לעתים אנו יודעים מן מהלך החמה ולבנה.

ביששכר צייר המדרש דגלו באופן נפלא ונסתר. דגל יששכר מפה שלו צבוע שחור דומה לכחול, ומצוייר עליו שמש וירח. נפלא הדבר, למה צבוע המפה שלו בצבע כזה שאינו לא שחור ולא כחול, אין לו צבע מסוים. ולמה מצויר עליו שמש וירח, בעוד שציורי כל השבטים יש להם מקום בתורה: יהודה - אריה, גור אריה יהודה (בראשית מט, ט), בנימין - זאב, בנימין זאב יטרף (שם כז), וכן כולם. הנה ציור יששכר

* * *

• איזו סברא יש לומר שהשותפות בין יששכר לזבולון אינה טובה ליששכר?

• פירוש ררשת חז"ל על הפסוק יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא.

• איזו סברא יש לומר שהשותפות בין יששכר לזבולון אינה טובה לזבולון?

נפשו חשקה בתורה וחפצו לעשות בה חיל, הלא היה יכול להקדיש רוב עתותיו בתורה, חלק היותר גדול, וחלק היותר קטן למסחר וקנין כדי חיותו ופרנסתו, ואז הלא תורתו כולה שלו היתה, שכרו אתו ופעולתו לפניו, ואין לזר אתו, ויקוים בו דברי הכתוב (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, שדרשו חז"ל (ברכות ת. אבות פ"ד מ"א) אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, שיש לרמז בזה שאז יהיה הכל שלך ואין לזר אתך, תתפרנס מעמלך ויגיע כפיך ולא תצטרך לבריות לצפות לשלחן אחרים, שזהו משלשתן שחייהן אינן חיים (ביצה לב:), ואם כן למה זה לו ליששכר השותפות עם זבולון שאינה לטוב לפניו.

וגם לזבולון השותפות הזאת כנראה לא טובה היא, הנה הוא עמל כל היום טורח ומתעייף ביגיע כפיו וזעת אפו, מסתכן לפרוש ארחות ימים ולשכון על מפרציו, ואחרי כל אלה מוכרח הוא לתת לזרים חילו כחו ואונו. ואם בשביל שיהיה לו חלק בתורה, הלא היה יכול להקדיש חלק מעתותיו ללמוד התורה, ואז הלא היה בעצמו עוסק גם כן במלאכת שמים, יודע את התורה והיה לו שכרו משלו, שכרו אתו מעסק התורה, ופעולתו לפניו מיגיע כפיו עמלו

ויש לבאר זה על פי השותפות הרוממה והנפלאה הידועה של האחים המפוארים יששכר וזבולון.

יששכר חמר גרם רבץ בין המשפטים, וירא מנחה פי טוב ואת הארץ פי נעמה ויט שקמו לסבל - עולה של תורה (בראשית רבה צח, יב), זבולון לחוף ימים ישפן וגו', ואמרו על זה חז"ל שעסק במסחר ועבר ארחות ימים לעשות מסחר וקנין, והשתתפו האחים הנעלים האלה במעשיהם. יששכר עסק בתורה כל ימיו, וזבולון במסחר ופרנס וכלכל את אחיו יששכר, נתן לו חלק בקנייניו, ובעבור זה נתן לו יששכר גם כן חלק בתורתו ולמודו, שותפות נפלאה ונשגבה מאד נעימה ויקרה.

נעימה אמנם מאד השתתפות זאת, התאחדות האחים היקרים האלה. אבל אפשר לא טובה היא כל כך לשניהם, כי למה לו ליששכר לתת חלקו מתורתו תורת אלקים חיים שהוא עוסק בה ששכרו רב וגדול מאד, ולמכור את בכורתו בעד נזיד עדשים? ומה לא טוב הוא ולא נעים ליששכר לצפות לשלחן אחרים ולחכות לעזר זולתו! הלא טוב היה לו, לו היה עוסק בזה וגם מזה לא היה מניח ידו, והיה מחלק עתותיו מחצה בתורה ומחצה במסחר. ואם

ופעולתו במשלח ידיו ועסקיו. הכל היה לפניו ובעדו, ולא היה מוכרח לתת מזה ליששכר אחיו לשלם לו בעד חלק התורה שהוא נותן בכסף מלא ובנפשו.

וביותר יפלא על זבולון, שהסכים לעזוב חיי עולם - העסק בתורה ומלאכת שמים ולמסרם ביד יששכר אחיו, ולקח בעדו חיי שעה וחלקו בהבלי עולם.

* * *

• **וַיֵּרָא מְנַחֵם בֶּן טוֹב וְאֵת הָאֲרָץ בִּי נַעֲמָה. מַה הֵם שְׁנֵי הַדְּבָרִים שֶׁהָאֶחָד טוֹב וְהַשֵּׁנִי נָעִים, שֶׁבִשְׂבִיל שְׁנֵיהֶם הָטָה שְׁכָמוֹ לְסָבוֹל?**

• **מדוע יש צורך בעיסוקיו של זבולון?**

אמנם הנה בזה ירמוז נחיצות השותפות כמות שהיא, שיתחלקו כל אחד בפני עצמם, לעבוד כל אחד ולעסוק במקצוע שלו לפי כשרונו הטוב, אבל כל אחד יעמול גם בשביל חברו והריוח יהיה למחצה, מפני כי שניהם נחוצים.

התורה היא כלי חמדה של הקב"ה, מקור החכמה והתבונה והקדושה, ואלמלא תורה שמים וארץ לא נתקיימו (פסחים סח:), אבל גם תבל ומלואה מעשה ידי יוצר הכל, ולא תהו בְּרָאָה לְשֵׁבֶת יִצְרָה (ישעיהו מה, יח), ושבני אדם יעסקו בישובה וקיומה, וגם בה ימצא העוסק בה גדולות, ויחזה נשגבות, כאשר נבאר עוד להלן ביתר שאת.

* * *

אבל כשנסתכל בזה ונעיין היטב, נראה שאין לך טוב יותר מזה השותפות כמות שהיא, ומה טוב ומה נעים שְׂבֵת אֲחִים גַּם יָחַד (תהלים קלג, א), השתתפות האחים יחד טובה היא ונעימה מאד. ונבין בדברים מה שאמר הכתוב לגבי יששכר **וַיֵּרָא מְנַחֵם בֶּן טוֹב וְאֵת הָאֲרָץ בִּי נַעֲמָה וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָבוֹל** - עולה של תורה.

אל מה זה יכוון הכתוב במה שאמר **וַיֵּרָא מְנַחֵם בֶּן טוֹב וְאֵת הָאֲרָץ בִּי נַעֲמָה**, מה המה שני הדברים שהאחד הוא טוב והשני הוא נעים, ובשביל שניהם החליט יששכר להטות שכמו לסבול עולה של תורה.

• **וַיֵּרָא מְנַחֵם בֶּן טוֹב. לאיזה ענין טובה המנוחה?**

• **מדוע נחוץ להתעסק בהויות העולם?**

• **מה היה קורה אם היה מוטל על יששכר עול הפרנסה?**

• **מה היה קורה אם היה מוטל על זבולון עולה של תורה?**

כי שניהם מהקב"ה המה, והסתכל הקב"ה בתורה וברא את העולם, אבל אי אפשר ששניהם יתקיימו בידו אל נכון, כי אם יוטל על יששכר עול הפרנסה וטרדת החיים, לא תעלה בידו להגדיל תורה ולהאדירה אף לו היה מקדיש החלק היותר גדול מעותותיו על זה, מפני כי דאגת החיים וטרדת הפרנסה, אף לו טרדה קלה, כבר יש בכחה להעסיק את האדם ולבלבל את מוחו ולא יהיו מחשבותיו פנויות ודעתו רחבה להבין סתרי התורה, ולדלות פנינים ממעמקותיה, שנחוץ לזה מנוחה ודעה צלולה ונפש רחבה.

וזבולון גם הוא, אם היה עליו מלבד התעסקותו ועמלו בהויות העולם וישבו ושכלולו, שלזה יוכשר וידיו רב לו, גם עולה של תורה לעסוק גם בה ללמוד וללמד, מלבד שלא היה עושה חיל בתורה ולא היה עולה לה להבין כוונותיה, הנה גם במסחר וקנין בהויות העולם ושכלולה לא היה פועל הרבה, כי גם המה דורשים התבוננות רבה והתחכמות, וגם בעולם יש למצוא למתבוננים בה בעינא פקיאח נפלאות ומסתרי הטבע כי יד ה' עליה השכיל, וכמו שנרחיב הדברים להלן.

* * *

והבינו זאת האחים הנבונים נחיצות שניהם, וביחוד הבכור יששכר איש הרוח. **וַיֵּרָא מְנַחֵם בֶּן טוֹב** שזה מורה על למוד ועסק התורה, שצריכים התבוננות ועיון רב במנוחה ושלוה במקומם, מבלי יטרודם טרדות העולם ועמל הפרנסה ודאגות החיים, ראה כי טובה היא המנוחה לעסק התורה ועיונה, לחשוף מצפוניה הנשגבים, אבל גם **הָאֲרָץ בִּי נַעֲמָה** - תבל וכל אשר עליה גם היא נעימה ונחמדה מאד, ולא תהו בְּרָאָה לְשֵׁבֶת יִצְרָה (ישעיהו מה, יח).

ואם אמנם התורה נחוצה ביותר ואין ערוך אליה, אבל גם הארץ ומלואה רב ערכה שהקב"ה משתבח בה, וכמו שאמרו (בראשית רבה א, ג) שהקב"ה מתקלס בעולמו ומתהדר בעולמו. ובתנחומא (חיי שרה אות ג) ה' אֶלְקֵי גְדֻלַּת מְאֹד (תהלים קד, א), דרש רבי אליעזר גדול היית עד שלא בראת עולמך, ומאימתי נתגדלת משבראת עולמך שנאמר אֶלְקֵי גְדֻלַּת מְאֹד.

ונחוץ מאד גם כן להתעסק בהויות העולם ושכלול הבריאה, ואין יתקיימו שניהם, כי אף ששניהם מתאימים ואינם מתנגדים זה לזה,

• **פירוש הפסוק ביששכר - וַיְהִי לְמַס עֶבֶד.**

• **מדוע זכה זבולון להקריב שלישי לנשיאים?**

• **ביאור מידה כנגד מידה בקרבן הנשיא שהביא זבולון.**

העולם וישובה נחוצה, בחר לו בעדו להטות שכמו לסבול עולה של תורה, כי הרגיש שלזה הוא מסוגל ביותר ואליה תשוקתו. **וַיְהִי לְמַס עֶבֶד** לזבולון אחיו שלקח לחבלו הויות העולם וקיומה, והוא בעמלו ויגיע כפו יפרנס את יששכר מחלקו, ויששכר יהיה לו לְמַס שיתן לו חלקו מעסק התורה, ויששכר יוכל לשבת במנוחה פנוי לעסק התורה להבין בה בינה, להגדיל תורה ולהאדירה.

לכן נוכחו שניהם, שמה טוב ומה נעים השתתפותם יחד, בזה שיוכלו להשיג מזה הטוב והנעימות גם יחד, אם כל אחד יעסוק במקצוע שלו לפי כשרונותיו הטובים והמסוגלים, זה בתורה לחוד וזה במסחר והויות עולם לחוד.

ויששכר שראה **מְנַחֵם בֶּן טוֹב** ואין טוב אלא תורה (אבות פ"ו מ"ג) הדורשת מנוחה, אבל גם **הָאֲרָץ בִּי נַעֲמָה** וגם ההתעסקות בקיום

וזבולון גם כן יהיה פנוי לעסוק בענייני התבל וקנינה, ולעשות גם בזה חיל ולהשכיל במסתרי הבריאה הנפלאים, ושניהם יעשו חיל, זה בכה וזה בכה בהשתתפות גמורה רבת התועלת ויכוונו אל המטרה הנכונה והרצויה.

וכמו שאמרו במדרש רבה פרשת נשא (יג, יז), למה זכה זבולון להקריב שלישי לנשיאים לפי שחיבב את התורה והרחיב ידיו לפזר

ממונו ליששכר, כדי שלא יצטרך שבט יששכר לפרנסה ולא יתבטל מלעסוק בתורה. לפיכך זכה זבולון להיות שותף לתורה והיה חבירו של יששכר וכו', קערה כנגד לחם שהיה מאכילו, מזרק כנגד היין שהיה משקהו, ולמה היה של כסף שגם כסף היה נותן לו לעשות כל צרכו וכו'. שניהם מלאים סלת, שניהם היו נוטלין שכר תורה ביחד וכו', עד כאן.

* * *

● פירוש הפסוק - שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך.

● הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מהו כפל הלשון - מה טוב ומה נעים, ומה הפירוש - גם יחד?

לפניו מוכן ומזומן מזבולון אחיו שנותן לו חלק ממסחרו, ובשביל זה יתברכו מעשי ידיו ויצלחו עסקיו ושמחתו שלימה מאדון השלום.

ואמנם, **מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד** בהתחברות נאמנה, בהתאחדות ה**טוב והנעים**, ואין **טוב** אלא תורה (אבות פ"ו מ"ג) שנאמר (משלי ד, ב) **פי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אֵל תַּעֲזֹבו, וְנָעִים** גם העולם הארץ ומלוואה כמו שאמר וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נָעָמָה, ששניהם יחד התאחדו על ידי האחים הנחמדים האלה.

שאף שכל אחד התעסק לבד במקצוע שלו, אבל **גם יחד** שמלבד שכל אחד מהם עבד לבדו, שאמנם זה נכון וטוב, למען יוכל כל אחד לעשות חיל בעבודתו, אבל אימתי - אם הוא **גם יחד**, שניהם אחוזים וצמודים יחד.

* * *

● באיזה תנאי העולם מתקיים?

● מה צריך לדעת זבולון, ומה עליו לכוון במלאכתו?

נעים ונחמד, אם אך יתנהג בה זבולון העוסק בה על פי התכנית שנבראה, על פי התורה שיורה לו יששכר, שלא יטה אף פסיעה מן הדרך הטוב והישר שיתורה לו אחיו יששכר העוסק בתורה, ואך אז יצליח זבולון בעסקיו ומעשי ידיו יתברכו.

וידע נא זבולון שמה שמלאכתו ומעשי ידיו יכונו, הוא בשביל יששכר המשפיע עליו בתורתו, ויראה לכוון מלאכתו ועסקיו נגד יששכר ותורתו לבל יסיח דעתו מזה, ואליו ישא את נפשו.

ואז **מה טוב ומה נעים** יהיה **שבת אחים גם יחד**, ואז יתראה נעיונות התבל, חמדת הבריאה ויגלה מסתרי ופלאי הטבע, והכל על מקומו יבא בשלום ומישור.

* * *

● היכן מצאנו בבריאה דוגמת שותפות יששכר וזבולון, בשני יצורים וברואי הטבע?

● איזו תועלת יש בעבודתו של זבולון בהיות העולם, ובמה תלויה תועלת זו?

● במה דומה יששכר לשמש וזבולון לירח?

התורה הקדושה מאירת עינים, ועל ידי יששכר העוסק בה מגדילה ומאדירה, יפיץ זהרה ויפזר זוהר קרניה עלי תבל, ישפיע מתורתו על אחיו זבולון ועל פעולותיו הטובים בעולם בעקבות התורה, ואז גם פעולותיו יאירו ויזהירו באופן נפלא.

הנה דוגמא לזה נמצא בשני המאורות הנהדרים, השמש והירח. הנה הירח לא יגיה אורו, אך על ידי השפעת השמש המשפיע עליו מאורו המזהיר מאד, וכשהיא לעצמה נראית אך כעיגול שחור. אמנם אף שלמראה עין אך כשחור נדמה, אבל בודאי הלבנה נמצא בה עוד מששת ימי בראשית כח המאיר שנתן בה הבורא אז, שעל ידי השמש תאיר ותגיה. ומצינו מפורש שאמר הכתוב (בראשית א,

שניהם היו צריכים זה לזה. זבולון, מלבד שלא היה לו חלק בתורה היקרה מפנינים ומפזר רב אם לא יששכר אחיו העוסק בה במנוחה בשביל שהוא מפרנסו, לא היה מצליח בפעולותיו בעולם ולא היתה הברכה במעשי ידיו עסקיו ומסחרו אלמלא השפעת יששכר אחיו ותורתו שהוא עוסק בה במנוחה בשביל שזבולון מפרנסו ומכלכלו ונותן לו כל צרכיו ממעשי ידיו ומסחרו, ובשביל זה בכל אשר יפנה יצליח, כאמור (דברים לג, יח) **שִׂמְחָה זְבוּלוֹן בְּצֵאתָךְ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאֵהֱלֶיךָ**. ודורשי רשומות ירמזו בזה (א"ה, ה) **ראה בית אהרן [רבי שמואל אהרן ראבין אב"ד קארטשין, תקפ"ד-תרל"ז] דרוש ארבעה עשר עמ' קיא)**, שאימתי ישמח זבולון בצאתו לעסקיו בעולם, כי יראה הברכה במעשיו וההצלחה בעסקיו, בעת שאחיו יששכר יושב לו במנוחה באהלו בלי דאגה וטרדת הפרנסה, שהוא מוצא

והנה אמנם גם מלאכת זבולון נחוצה, ועסקו בקיום העולם גם כן **נָעִים**, וכמו שאמרו חז"ל במדרש הנ"ל: **שניהם מלאים סלת, שניהם היו נוטלין שכר**, אבל כמו שסיימו: **ישכר תורה ביחד**, שהעיקר הוא **ישכר תורה** שהיא העיקרית, הראש וראשון.

ואם עולם ה' ומלוואה נעים ונחמד מאד וקיומו וישובו נחוץ, וגם הטבע הנחמד צריך למוד, אבל אך על פי התורה, שהתורה קדמה לבריאת העולם, ואך על פיה ותכניתה נבראה וכמו שאמרו (בראשית רבה א, א ובתנחומא בראשית א) נסתכל הקב"ה בתורה וברא את העולם, ושהיא היתה אומנתו לכל מעשי בראשית, ואלמלא תורה שמים וארץ לא נתקיימו, ואימתי העולם מתקיים

ואם נתבונן בבריאה, ונחפש דוגמא לזה כעין שותפות יששכר וזבולון בשני יצורים ולדמותם אליהם, ויהיו כאות וסימן להם שאחד בבחינת משפיע והשני מושפע, ואף שהמושפע גם כן הוא בריאה נחמדה ונעימה, ויתפוס בקרבו חומר נפלא שתוכל להוציא זוהר ואור יקרות, אמנם בכל זאת לא יתגלו ולא יראו החוצה כי אם על ידי השפעת המשפיע הנשגב, כמו בזבולון שאף בעבודתו בהיות העולם יש תועלת גדולה, שאף בתבל מוסתרים דברים נפלאים, כחות נשגבים, פנינים יקרים, סתרי הטבע, מעשי ידי יוצר הכל, וגם בה יש לחזות מחזות ש-ד-י, אבל אימתי יראו בעליל ויזהירו את העין, אך ורק על ידי המשפיע הנפלא והמזהיר, על ידי

טז) ויעש אלקים את שני המארות הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ואמרו חז"ל (חולין ס:) שהלבנה בשביל קטרונה על השמש נתקטנה, אבל רק נתקטנה ונשארה עוד מאור, אמנם מוסתר כח המאיר, שלא תוכל להוציא אל הפועל כי אם על ידי השפעת השמש שמזהיר עליה באורו הגדול ומתנוצץ בזוהר קרניו ומעורר הכח הנסתר שבלבנה ומוציאו אל הפועל, ומאיר לעולם כולו באור נחמד אף נעים.

* * *

והמאורות הנחמדים אלו דומים ממש ליששכר וזבולון האחים הנאהבים והנעימים, סמל השתתפותם אות וסימן לאחדותם, יששכר לשמש המזהיר בתורתו תורת ה' תמימה הנמשלה לחמה בזהרה הנפלא ומתנוצץ, וזבולון ללבנה הנחמדה, אמנם, ומכילה בקרבה כח טמיר נפלא אור המאיר נסתר, היא היא התבל שהוא עוסק בה ובישובה כנ"ל, והוא מוצא בה הכל, מוציא כחותיה הנפלאים אל הפועל על ידי השפעת יששכר ותורתו.

• לאיזה חיבור בבריאה נמשל החיבור של יששכר וזבולון?

• איך מרמז הצבע 'שחור דומה לכחול' על שותפות יששכר וזבולון?

משה, כלול בהם באופן נפלא ונשגב שותפות יששכר וזבולון, ובאים עוד לחזק דבריהם ולהעמידם על כוונתם הנכונה והדרושה ולשומם על נס להתנוסס לעין כל, שבשותפות זו העיקר הוא יששכר העוסק בתורה המשפיע על זבולון העוסק בהויות העולם, שעל פיו יוצא ועל פיו יבא, ואם לא - דרכיו לא יכוננו כלל, ובהתחברות האחים יחד ובהתאחדות עסקיהם עסק הוית העולם והתורה, המכוון בזה יהיה בעיקר התורה, שעסקי זבולון קנייני התבל יהיו כתורה ויהיו לפי רוחה, אך אז ייטב השותפות וינעם. ואל זה יראה צבע דגל יששכר 'שחור דומה לכחול', שמה טוב ומה נעים התחברות ארץ ושמים, התאחדות חיי הארציים המה מעשי זבולון בחיי העולם, וחיי שמימיים המה מעשי יששכר העוסק בתורת אלקים שוכן שמים. והצבעים צבע שחור סמל הארץ, והכחול סמל השמים, המה מעשי זבולון ויששכר שיתערבו ויתמזגו יחד ויהפכו לצבע מיוחד סמל וגוון אחד, אבל ביחוד יובלט ויזהיר בזה הצבע הכחול, השחור יהא דומה לכחול וידמה לגוון שלו. מעשי זבולון חיי הארציים, יתדמו למעשי יששכר חיי השמימיים, ויתדמו עליהם שאליהם יכוננו והטיתם לפניהם, והמה יהיו התכלית הנרצה, ואל אשר יהיה רוח התורה ללכת שמה ילכו, כי העיקר הוא יששכר ותורתו והשפעתו על זבולון יצליחו מעשיו. ולזה מורה ציור השמש והירח שהמה סמל ודמות יששכר וזבולון, יששכר הוא סמל השמש וזבולון הירח, וכמו הירח אך מהשפעת השמש תגיה אורה והשמש אינה צריכה לה, אף שגם היא יש לה קורת רוח ממה שתועיל בהשפעתה על הירח, כמו כן יששכר העוסק בתורה, אף שצריך הוא לזבולון ופרנסתו, אבל זה אינו רק כאמצעי שעל ידי זה יוכל לעסוק בתורה להגדילה ולהאדירה, ולהשפיע עלי זבולון לארץ ולדרים.

* * *

• מה נלמד מהפסוק - ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל?

עוד מרומז בזה, שיששכר זה עמוד התורה, ומבני יששכר המחזיקים בה, מהם יודעי בינה לעתים שהם הנותנים בינה ודעת לכל העתים והזמנים, בכל דור ודור בלי הרף ובלי שינוי זמן ומקום לדעת מה יעשה ישראל, איך יעשה, איך יתנהג ישראל המה בני זבולון העושים בקנייני העולם, על פי בינתו והוראתו עשו מה שנחוץ לקיום העולם וישובו, והוא הנגיד והמצוה ולקולו ישמעו ובעקבותיו ילכו.

(אמרי שפר)

מאמר ראשון פרק ב)

[רבי שרגא פייטל ראבינאוויץ, אב"ד איזבלין (מחוז ביאליסטוק).

נרפס תרפ"ט בחייו]

ואם נחפוץ עוד למצוא מראה וצבע לשותפות הנעימה, גוון להתאחדותם הנחמדה, הנה נמצא כאשר נראה לכנות שם לפעולת יששכר ומעשהו, ועסק זבולון ותפקידו.

והנה יששכר העוסק בתורה הקדושה חיי הרוח, לחיים כאלה רגילים אנו לקרוא 'חיי שמימיים', וזבולון העוסק בהויות העולם וישובו חיים גשמיים לזה נקרא 'חיי ארציים'.

והנה צבע השמים הוא כחול וצבע הארץ שחור, והנה השתתפות יששכר וזבולון והתחברות פעולתם יחד נראה לפי זה כאילו נתחברו ונתאחדו יחד שמים וארץ, ונתערבו הצבעים ויצא מזה צבע מיוחד וגוון חדש שחור מעורב עם כחול, ושהכחול צבעו מרובה וחזק מהשחור עד שהוא גובר עליו, והגוון החדש שחור דומה לכחול.

ומעתה מה יאיר לנו מאד ויזהיר הדגל הנפלא המתנוסס לתפארה ביד יששכר, ומה מאד יתאימו צבעו אותיותיו וסימניו לנושאו ומרימו שהוא שותפו של זבולון, אבל עם זה גם מנהלו ומדריכו וכובש לפניו את הדרך, ויונח לנו מאד התמיהות שתמהנו, על צבעו הפלאי וסימנו של דגל יששכר, שאין לו שום מקור בתורה, לא בצואת יעקב ונבואתו, ולא בברכת משה, כמו בשאר השבטים שעל דגלם נחרת ונסמן ציור כל אחד לפי מה שנזכר בתורה. ולמה לא נחרת על דגלו ציור של אביו ונבואתו עליו: 'יששכר חמר גרם וגו', שרמוז בזה השותפות הטובה והנעימה ונכונה מאד, שנרמז גם כן בברכת משה לפני מותו (דברים לג, יח) וְלַזְבוּלֹן אָמַר שְׁמֹחַ זְבוּלֹן בְּצִאתָךְ וַיִּשְׁשָׁךְ בְּאַהֲלֵיךָ, ולמה בחרו דוקא בציור שמש וירח שאין לו זכר בתורה, אך רמוז ברמיזה מוסתרת בדברי הימים לבד?

אבל לדברינו יתיישב הכל אל נכון ויונח מאד. שאמנם בצבע דגל יששכר וציורו שחורות עליו, נראה בעליל דברי יעקב ורמיזת ברכת

ולזה מורה הכתוב וירמזו דבריו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל, שמלבד שמורה שבני יששכר הבינו בחכמת התכונה - מהלך שני המאורות לפי תקופות השנה ומולדי הלבנה, והודיעו לכל קביעות השנה וזמני המועדים, הענין היותר נחוץ בחיי העולם - שעל פיו יחנו ועל פיו יסעו, והחכמה הזאת היא היותר גדולה ורבה ונשגבה מאד וכמו שאמרו (שבת עה.) כי הוא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינַתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים, איזו חכמה ובינה לעיני העמים הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות, שבחכמה הזאת כלולה בינה יתרה, והיא בין מסתרי הטבע והכל צריכים לזה. [א"ה, היינו שבלי בני יששכר שיקבעו את זמני השנה והמועדים, אף אחד לא יוכל להתנהל בענייני העולם].